

De regelgevende instantie voor
audiovisuele en digitale communicatie

Openbare raadpleging over het ontwerp kader tot vaststelling van de minimale technische vereisten voor leeftijdsverificatiesystemen die zijn opgezet voor toegang tot bepaalde online openbare communicatiediensten en videoplatforms die pornografische inhoud beschikbaar stellen aan het publiek

April 2024

Inhoud

Inhoud.....	3
Inleiding.....	5
De verantwoordelijkheid van gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden	5
De evolutie van de rol van Arcom in het kader van het wetsvoorstel om de digitale ruimte te beveiligen en te reguleren	6
Het lopende werk met betrekking tot leeftijdsverificatie	7
Presentatie van het kader.....	9
Ondersteuning van de sector bij de implementatie van oplossingen voor leeftijdsverificatie	9
Bijwerken van het kader en de stand van de techniek	9
Structuur van het kader en implementatieschema	9
Eerste deel: betrouwbaarheid van leeftijdsverificatiesystemen.....	11
Standaard bescherming van minderjarigen	11
• Criterium nr. 1: strengheid van leeftijdsverificatie.....	11
Betrouwbaarheidscriteria	11
• Criterium nr. 2: effectiviteit van de oplossing.....	12
• Criterium nr. 3: beperking van de mogelijkheden tot ontwijking.....	12
• Criterium nr. 4: leeftijdsverificatie bij elke serviceraadpleging.....	12
• Criterium nr. 5: kader voor het gebruik van een gebruikersaccount.....	13
• Criterium nr. 6: non-discriminatie.....	13
Tweede deel: bescherming van privacy.....	14
Beginnelsen ter bescherming van privacy	14
Implementatie van een privacyvriendelijk leeftijdsverificatiesysteem door standaardinstellingen en door ontwerp	14
Minimumvereisten voor alle leeftijdsverificatiesystemen	15
• Criterium nr. 7: onafhankelijkheid van de aanbieder van het leeftijdsverificatiesysteem met betrekking tot gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden.....	15
• Criterium nr. 8: vertrouwelijkheid ten aanzien van gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden.....	15
• Criterium nr. 9: vertrouwelijkheid ten aanzien van het bewijs van aanbieders van leeftijdsgeneratie.....	16
• Criterium nr. 10: vertrouwelijkheid ten aanzien van andere derden die betrokken zijn bij het leeftijdsverificatieproces.....	16
• Criterium nr. 11: waarborgen van de rechten en vrijheden van personen per leeftijdsverificatie.....	16
Specifieke vereisten voor privacybeschermingssystemen met inachtneming van het beginsel van “dubbele anonimiteit”	17

• Criterium nr. 12: verbeterde vertrouwelijkheid ten aanzien van gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden.....	17
• Criterium nr. 13: verbeterde vertrouwelijkheid met betrekking tot uitgevers van leeftijdsattributen.....	17
• Criterium nr. 14: verbeterde vertrouwelijkheid ten aanzien van andere derden die betrokken zijn bij het leeftijdsverificatieproces.....	17
• Criterium nr. 15: beschikbaarheid en dekking van de bevolking.....	18
Gebruikers informeren over de mate van privacy die verbonden is aan leeftijdsverificatiesystemen	18
• Criterium nr. 16: expliciete weergave van het niveau van privacybescherming van de gebruiker.....	18
Gewenste doelstellingen en optimale werkwijzen	19
Derde deel: alternatieve oplossingen voor bewijs van leeftijd geaccepteerd op tijdelijke basis.....	20
Vierde deel: audit en evaluatie van leeftijdsverificatieoplossingen.....	21
Evaluatie van de onder reële omstandigheden ingevoerde systemen	21
Foutpercentages, omzeiling en risico van aanvallen	21
Onafhankelijkheid van de aanbieder van de audit	21

Inleiding

De verantwoordelijkheid van gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden

1. Met de democratisering van mobiele apparaten die toegang bieden tot het internet voor kinderen, stijgt de blootstelling van minderjarigen aan pornografische inhoud op het internet snel.

Volgens een studie die door de Audiovisuele en Digitale Communicatie Regelgevende Autoriteit (Arcom) op basis van door Médiamétrie verstrekte gegevens is uitgevoerd, bezoeken 2,3 miljoen minderjarigen pornografische sites maandelijks, waarbij dit aantal de afgelopen jaren snel is toegenomen en verband houdt met de democratisering van mobiele apparaten onder kinderen. Het aantal minderjarigen dat sites voor “volwassen” bezoekt, is binnen 5 jaar tijd met 9 punten gestegen, van 19 % eind 2017 naar 28 % eind 2022. Elke maand in 2022 bezocht meer dan de helft van de jongens van 12 jaar en ouder dergelijke sites, een cijfer dat oploopt tot tweederde van de jongens van 16 en 17 jaar. Gemiddeld bestaat 12 % van het publiek van sites voor volwassenen uit minderjarigen¹.

Sinds het begin van de jaren 2000 ² blijkt uit onderzoek naar de gevolgen van vroege blootstelling aan pornografie dat het blootstellen van de jongste kinderen aan pornografische inhoud **ernstige gevolgen** kan hebben voor hun mentale ontwikkeling en het beeld dat ze vormen van seksualiteit en relaties tussen individuen, ten koste van hun persoonlijke ontwikkeling en meer gelijkheid in genderverhoudingen³.

2. Sinds 1 maart 1994 is het krachtens artikel 227-24 van de Strafwet, ingevoerd bij wet nr. 92-684 van 22 juli 1992, verboden minderjarigen bloot te stellen aan pornografische inhoud.

De formulering van dit artikel is gewijzigd om niet alleen het toepassingsgebied ervan te verduidelijken, maar ook hoe het dient te worden beoordeeld wanneer er een strafbaar feit op het internet wordt geregistreerd. In overeenstemming met de vaste rechtspraak bepaalt artikel 227-24 sinds 2020 dat een loutere leeftijdsverklaring niet volstaat om de leeftijd van meerderjarigheid aan te tonen⁴... De huidige formulering luidt als volgt:

¹ Arcom, *Bezoeken van sites voor “volwassen” door minderjarigen* (op basis van door Médiamétrie verstrekte gegevens) gepubliceerd op 25 mei 2023:

<https://www.arcom.fr/nos-ressources/etudes-et-donnees/mediatheque/frequentation-des-sites-adultes-par-les-mineurs>

² Mr. Arzano, C. Rozier, *Alice au pays du porno (Alice in Pornoland): Ados: leurs nouveaux imaginaires sexuels (Tieners: hun nieuwe seksuele verbeelding)* Ramsay, 2005.

³ Zie: <https://www.csa.fr/Informer/Toutes-les-actualites/Actualites/Quelles-solutions-pour-protéger-votre-enfant-des-images-a-caractere-pornographique-sur-internet>; en B. Smaniotto (Onderzoeker in psychopathologie en klinische psychologie), "Pornografie: welke impact op de seksualiteit van adolescenten?", *De conversatie*, 28 augustus 2023: <https://theconversation.com/pornographie-quels-impacts-sur-la-sexualite-adolescente-207142>.

In dit verband nodigt Arcom ouders ook uit om de website te raadplegen: <https://jeprotegemonenfant.gouv.fr/pornographie/>.

⁴ Hof van Cassatie, Kamer voor Strafzaken, 23 februari 2000, 99-83.928, <https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000007070001>.

“ De vervaardiging, het vervoer, de verspreiding op welke wijze dan ook en ongeacht het medium van een boodschap van gewelddadige, aanzetten tot terrorisme, pornografische aard, met inbegrip van pornografische beelden waarbij één of meer dieren betrokken zijn, of die de menselijke waardigheid ernstig kunnen schaden of minderjarigen ertoe aanzetten om deel te nemen aan spelletjes die hen fysiek in gevaar brengen, of de handel in een dergelijke boodschap, worden bestraft met een gevangenisstraf van 3 jaar en een boete van 75.000 EUR wanneer de boodschap waarschijnlijk door een minderjarige wordt gezien of waargenomen.

Wanneer de in dit artikel bedoelde strafbare feiten door de schrijvende of audiovisuele pers of door middel van online openbare communicatie worden voorgelegd, zijn de bijzondere bepalingen van de wetgeving betreffende deze aangelegenheden van toepassing met betrekking tot de vaststelling van de verantwoordelijke personen.

De in dit artikel bedoelde strafbare feiten worden ook gevormd indien de toegang van een minderjarige tot de in het eerste lid bedoelde boodschappen voortvloeit uit een loutere verklaring van de minderjarige dat hij of zij ten minste 18 jaar oud is.”

De wetgever heeft bij wet nr. 2020-936 van 30 juli 2020 ter bescherming van slachtoffers van huiselijk geweld, **een speciale procedure ingevoerd, waarbij Arcom betrokken is, tot waarborging van de volledige doeltreffendheid van deze bepalingen** betreffende online openbare communicatiediensten die pornografische inhoud op het internet beschikbaar stellen aan het publiek.

Deze wet vertrouwdde de voorzitter van Arcom bijgevolg het voorrecht toe om de uitgever van een site een formele kennisgeving te sturen om te voldoen aan de Strafwet en, als deze kennisgeving niet wordt opgevolgd, om de gewone rechter te vragen aanbieders van internettoegang (IAP's, Internet Access Providers) te gelasten om de toegang tot deze site te verhinderen.

3. Op basis van deze bepalingen heeft de autoriteit 13 aanmaningen uitgevaardigd. Het verwees ook naar de zaak op 8 maart 2022, **aan de voorzitter van de Rechtbank van Parijs om de IAP's te gelasten vijf van deze diensten aan de hand van ingebrekestelling te blokkeren.** Deze procedure loopt nog op de datum van publicatie van deze openbare raadpleging.

De evolutie van de rol van Arcom in het kader van het wetsvoorstel om de digitale ruimte te beveiligen en te reguleren

Het wetsvoorstel voor de beveiliging en regulering van de digitale ruimte (SREN), waarover in het parlement wordt gesproken, is van plan het bij de wet van 30 juli 2020 ingestelde systeem bij te werken.

Artikel 10 van wet nr. 2004-575 van 21 juni 2004 inzake vertrouwen in de digitale economie (LCEN), zoals opgesteld op de datum van publicatie van deze openbare raadpleging, bepaalt dat **Arcom** “*plaatst en publiceert [...], na raadpleging van de Franse Autoriteit voor Gegevensbescherming, een kader voor de vaststelling van minimale technische vereisten voor leeftijdsverificatiesystemen.* Deze

vereisten hebben betrekking op de betrouwbaarheid van de leeftijdsverificatie van gebruikers en het respect voor hun privacy. ' Het toepassingsgebied van het systeem betreft "pornografische inhoud die onder zijn redactionele verantwoordelijkheid beschikbaar wordt gesteld aan het publiek door een uitgever van een online openbare communicatiedienst, of die wordt verstrekt door een videoplatformdienst in de zin van artikel 2 van wet nr. 86-1067 van 30 september 1986 betreffende de vrijheid van communiceren" (hierna "gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden" of de "gerichte diensten" genoemd). Arcom mag, in voorkomend geval na advies van de voorzitter van de CNIL, een van deze diensten aan te manen om aan dit kader te voldoen en, indien de inbreuk voortduurt, de dienst na het verkrijgen van het advies van de CNILTU, een geldelijke sanctie op te leggen volgens de procedure van artikel 42-7 van wet nr. 86-1067 van 30 september 1986. Deze openbare raadpleging heeft betrekking op het ontwerpkader waarin deze bepalingen voorzien.

De nieuwe bevoegdheden die door het wetsvoorstel aan Arcom worden toegekend, zouden een aanvulling vormen op de bevoegdheden die anders worden toegekend aan de rechter, die rechtstreeks kan worden verzocht tot het blokkeren van een site die niet voldoet aan de bepalingen van artikel 227-24 van de Strafwet.

Het lopende werk met betrekking tot leeftijdsverificatie

Dit document maakt deel uit van de in de afgelopen jaren door de CNIL **verrichte werkzaamheden** met betrekking tot leeftijdsverificatie om de bescherming van minderjarigen en respect voor privacy met elkaar te verzoenen.

De CNIL bracht in juni 2021 voor het eerst een advies uit over het ontwerpbesluit voor de tenuitvoerlegging van de wet van 2020 inzake uitvoeringsvoorschriften ter bescherming van minderjarigen tegen toegang tot online openbare communicatiediensten die pornografische inhoud uitzenden⁵. Om te voorkomen dat de seksuele geaardheid van mensen – echt of verondersteld – wordt afgeleid uit de bekeken inhoud en rechtstreeks aan hun identiteit wordt gekoppeld, adviseerde de CNIL aan de hand van dit advies om vertrouwde derden in te schakelen en deed verschillende aanbevelingen,⁶ met inbegrip van een gedeelte over leeftijdsverificatie. Deze publicaties werden ondersteund door een mededeling die in juli 2022 werd gepubliceerd, getiteld "Online leeftijdsverificatie: een evenwicht vinden tussen het beschermen van minderjarigen en het respecteren van privacy"⁷ en de introductie van een demonstratiemodel van een leeftijdsverificatiemechanisme dat de privacy van gebruikers respecteert⁸, in samenwerking met PEReN en een professor aan de École Polytechnique.

⁵ CNIL, Beraadslaging nr. 2021-069 van 3 juni 2021 betreffende een advies over een ontwerpbesluit betreffende uitvoeringsvoorschriften inzake maatregelen om minderjarigen te beschermen tegen toegang tot sites die pornografische inhoud uitzenden (zie: <https://www.legifrance.gouv.fr/cnil/id/CNILTEXT000044183781>).

⁶ Zie: <https://www.cnil.fr/fr/la-cnil-publie-8-recommandations-pour-renforcer-la-protection-des-mineurs-en-ligne>

⁷ Zie: <https://www.cnil.fr/fr/verification-de-lage-en-ligne-trouver-lequilibre-entre-protection-des-mineurs-et-respect-de-la-vie>

⁸ Zie: <https://linc.cnil.fr/demonstrateur-du-mecanisme-de-verification-de-lage-respectueux-de-la-vie-privée>

De CNIL heeft reeds de gelegenheid gehad om eraan te herinneren dat *“In tegenstelling tot wat er soms gezegd wordt, de AVG⁹ niet onverenigbaar is met leeftijdsverificatie voor de toegang tot pornografische sites, die bij wet is geregeld.”*¹⁰

Net als de CNIL heeft Arcom ook advies uitgebracht over het ontwerpbesluit tot uitvoering van artikel 23 van de wet van 30 juli 2020¹¹.

Het is in deze context dat **Arcom en CNIL, met de steun van PReN**, begin 2023 begonnen met gezamenlijke technische uitwisselingen met deelnemers aan leeftijdsverificatie. Deze discussies werden verrijkt door de feedback die Arcom kreeg van een aantal zijn buitenlandse tegenhangers, die ook worden geconfronteerd met de uitdagingen van de bescherming van minderjarigen en privacy bij het beheren van de toegang tot pornografische inhoud.

Presentatie van het kader

Ondersteuning van de sector bij de implementatie van oplossingen voor leeftijdsverificatie

In overeenstemming met de bepalingen van het wetsvoorstel specificeert het ontwerp-kader de verwachte **technische voorschriften** zowel wat betreft **betrouwbaarheid** bij het verifiëren van de leeftijd van gebruikers (in dit geval hun meerderjarigheid) als respect voor hun **privacy**.

Het doel van dit kader is niet om technische oplossingen te certificeren. **Het blijft de gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, vrijstaan om hun eigen oplossingen voor de bescherming van minderjarigen te kiezen, mits zij voldoen aan de technische vereisten van het kader.**

Het ontbreken van een systeem voor leeftijdsverificatie, evenals leeftijdsverificatiesystemen met een mate van betrouwbaarheid of privacybescherming die lager is dan het in dit kader vastgestelde vereistenniveau, komt niet in aanmerking.

Bijwerken van het kader en de stand van de techniek

Het kader **kan worden herzien en bijgewerkt** om rekening te houden met de stand van de techniek. De SREN-wetsvoorstel bepaalt in dit verband dat het *“kader zo nodig onder dezelfde voorwaarden wordt bijgewerkt”*.

⁹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.

¹⁰ Zie het persbericht van CNIL van 21 februari 2023: <https://www.cnil.fr/fr/controle-de-lage-pour-laces-aux-sites-pornographiques>

¹¹ CSA, Advies nr. 2021-11 van 23 juni 2021 over het ontwerpbesluit betreffende uitvoeringsvoorschriften inzake maatregelen om minderjarigen te beschermen tegen toegang tot sites die pornografische inhoud uitzenden, <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000044174211>

Het is in feite wenselijk dat de sector oplossingen voor leeftijdsverificatie hanteert die overeenstemmen met de stand van de techniek en de Europese en internationale normen, en die verenigbaar zijn met de praktijken van de industrie, met name wat de bestaande technische protocollen betreft.

Structuur van het kader en implementatieschema

Het eerste deel van het ontwerp kader heeft betrekking op de betrouwbaarheid van leeftijdsverificatiesystemen. Naast de noodzaak om de bescherming van minderjarigen standaard te waarborgen, d.w.z. zelfs vóórdat toegang tot de dienst wordt verkregen, is het noodzakelijk om de **voorwaarden voor de doeltreffendheid van online leeftijdsverificatiesystemen te specificeren en het omzeilen ervan te voorkomen**.

Alle leeftijdsverificatiesystemen dienen te voldoen aan alle vereisten van dit eerste deel.

Het tweede deel behandelt in het bijzonder de bescherming van privacy door leeftijdsverificatiesystemen die worden ingezet om de toegang tot pornografische inhoud te beheren. Sites kunnen **leeftijdsverificatiesystemen met verschillende privacybeschermingsniveau aanbieden, op voorwaarde dat gebruikers worden geïnformeerd over het niveau dat aan elk systeem is gekoppeld**.

In dit verband voorziet het ontwerp kader in **minimumcriteria voor alle leeftijdsverificatiesystemen**, evenals versterkte specifieke doelstellingen voor de meest privacyvriendelijke systemen die bekend staan als “dubbele anonimiteit”. **Er dient ten minste één leeftijdsverificatiesysteem aan gebruikers te worden aangeboden, dat voldoet aan de privacybeschermingsnormen voor “dubbele anonimiteit”**.

Dit tweede deel omvat ook **optimale werkwijzen** op het gebied van gegevensbescherming, die wenselijk worden geacht.

Bovendien kunnen de gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, op tijdelijke basis oplossingen kunnen implementeren voor het genereren van bewijs van leeftijd, op basis van de **verstrekking van een bankpas, in afwijking van de voorwaarden van het eerste en het tweede deel, maar met strikte inachtneming van bepaalde cumulatieve voorwaarden die zijn vastgesteld** in het derde deel van dit document.

Tot slot stelt het vierde en laatste deel de belangrijkste beginselen vast die als leidraad kunnen dienen voor het feit dat de diensten die van plan zijn pornografische inhoud uit te zenden, verplicht zijn tot het uitvoeren van een audit van hun leeftijdsverificatiesystemen. In het bijzonder worden het **doel** van dergelijke audits, de **voorwaarden** op grond waarvan ze worden uitgevoerd en de **vereisten** die van toepassing zijn op externe accountants, gespecificeerd.

Eerste deel: betrouwbaarheid van leeftijdsverificatiesystemen

Het doel van dit kader is om standaard de bescherming van minderjarigen te waarborgen, zodra de eerste pagina van een online communicatiedienst die de uitzending van pornografische inhoud mogelijk maakt, wordt weergegeven.

Standaard bescherming van minderjarigen

De bescherming van minderjarigen houdt in dat wordt **voorkomen** dat zij worden **blootgesteld** aan pornografische inhoud zodra zij toegang hebben tot online openbare communicatiediensten die dergelijke inhoud beschikbaar stellen.

In dit verband bepaalt de SREN-wetsvoorstel dat gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, verplicht zijn een scherm weer te geven dat geen pornografische inhoud bevat **“totdat de leeftijd van de gebruiker is geverifieerd”**.

• Criterion nr. 1: strengheid van leeftijdsverificatie

Gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, dienen ervoor te zorgen **dat geen enkele gebruiker toegang heeft tot pornografische inhoud voordat zijn of haar meerderjarigheid is bewezen**.

Voorbeelden en toepassing

Deze bescherming van minderjarigen kan standaard worden gewaarborgd, bijvoorbeeld door **de startpagina van de dienst volledig te vervagen**.

Uitgevers kunnen het pornografische karakter van hun dienst melden. Hiertoe kunnen ze vertrouwen op een **mechanisme van eigen verklaring** [zoals het RTA-label¹²] dat op elke pagina van hun sites wordt ingesteld, zodat systemen voor ouderlijk toezicht de minimumleeftijd kunnen achterhalen die is vereist om toegang tot de inhoud op de site te krijgen, door middel van antwoordkoppen (of “*kopteksten*”¹³).

Betrouwbaarheidscriteria

Om aan deze norm te voldoen, dienen leeftijdsverificatiesystemen (in dit geval meerderjarigheid) te **voldoen aan ten minste de volgende technische voorschriften**. Deze voorschriften zullen zich waarschijnlijk verder ontwikkelen met de verbetering van de technieken en het in de handel brengen van nieuwe leeftijdsverificatiesystemen.

¹² “*Beperkt tot volwassenen*”.

¹³ De *kopteksten* zijn gegevens die door de server van de website naar de browser van de gebruiker worden teruggestuurd op het moment van een verzoek.

- **criterium nr. 2: effectiviteit van de oplossing**

De technische oplossing voor leeftijdsverificatie die wordt ingezet door de gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, **dient het mogelijk te maken om met zekerheid onderscheid te maken tussen minderjarige gebruikers en volwassenen.**

Voorbeelden en toepassing

Wanneer de technische oplossing van de gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, wordt gebaseerd op een schatting van de leeftijd van de gebruiker, dient deze zodanig te worden geconfigureerd dat het risico wordt uitgesloten dat een minderjarige gebruiker als volwassene wordt beschouwd (“valse positieven”).

- **criterium nr. 3: beperking van de mogelijkheden tot ontwijking**

Gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, dienen alles in het werk te stellen, in overeenstemming met de hoge normen in de sector op het gebied van professionele toewijding, **om de mogelijkheden van omzeiling van de door hen ingevoerde technische oplossingen te beperken.**

Leeftijdsverificatiesystemen mogen niet toestaan dat het bewijs van leeftijd met andere mensen wordt gedeeld.

Ten slotte dient het systeem robuust te zijn in het licht van de risico's van aanvallen, zoals *deepfakes*, *spoofing*, enz.

Voorbeelden en toepassing

Met betrekking tot oplossingen op basis van een schatting van de leeftijd door het analyseren van gezichtskenmerken, dienen de gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, ervoor te zorgen dat de oplossingen een **mechanisme voor de herkenning van levende personen** opnemen, waarvan de doeltreffendheid in overeenstemming is met de stand van de techniek. Detectie wordt uitgevoerd door middel van een beeld van voldoende kwaliteit, met uitsluiting van enig omleidingsproces dat door minderjarigen kan worden gebruikt om kunstmatig volwassenen te lijken, met name door het gebruik van foto's, opgenomen video's of maskers.

Met betrekking tot technische oplossingen voor het genereren van bewijs van leeftijd op basis van de vertegenwoordiging van een fysiek identiteitsdocument, dienen de gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, het volgende te verifiëren: (i) dat het document echt is en dat het niet louter een kopie is; (ii) dat de gebruiker de houder is van het ingevulde identiteitsdocument. Deze verificatie kan met name worden uitgevoerd door middel van een gezichtsherkenning met behulp van een

mechanisme voor de detectie van leven, onder de *hierboven* gespecificeerde voorwaarden.

- **criterium nr. 4: leeftijdsverificatie bij elke serviceraadpleging**

De leeftijdsverificatie dient telkens wanneer een dienst wordt geraadpleegd, te worden uitgevoerd. De onderbreking van deze raadpleging dient te leiden tot een nieuwe leeftijdsverificatie als de gebruiker opnieuw toegang wenst te krijgen tot pornografische inhoud.

Naleving van dit criterium doet geen afbreuk aan de mogelijkheid voor de gebruiker om bewijs van leeftijd te gebruiken dat door hem of haar kan worden hergebruikt of geregenereerd, onder voorbehoud van de aanwezigheid van een tweede verificatiefactor. Dit kan worden gedaan door het gebruik van het herbruikbare bewijs te koppelen aan de terminal van de betrokkene, zoals het geval is met digitale *portemonnees*. Bovendien mag het verificatiesysteem niet toestaan dat dit bewijs wordt gedeeld met een andere persoon of dienst.

Voorbeelden en toepassing

In het geval van een raadplegingsterminal die wordt gedeeld tussen een volwassene en een minderjarige, is het belangrijk te voorkomen dat de geldigheidsduur van de leeftijdsverificatie het mogelijk maakt pornografische inhoud zonder verdere verificatie toegankelijk te maken. De geldigheid van een leeftijdsverificatie dient daarom te worden onderbroken wanneer de gebruiker de dienst verlaat, d.w.z. wanneer de sessie eindigt, wanneer de gebruiker de browser afsluit of wanneer het besturingssysteem in stand-bymodus overgaat en in ieder geval na een periode van [een uur] van inactiviteit.

- **criterium nr. 5: kader voor het gebruik van een gebruikersaccount**

De implementatie van een oplossing voor leeftijdsverificatie mag niet vereisen dat er een gebruikersaccount wordt aangemaakt op de beoogde dienst die pornografische inhoud levert.

Bovendien kan het bewijs van leeftijd niet worden opgeslagen in een gebruikersaccount op een dergelijke dienst.

In ieder geval geldt de verplichting tot leeftijdsverificatie voor elke toegang, met of zonder gebruikersaccount.

- **criterium nr. 6: non-discriminatie**

De oplossingen van de gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, mogen niet tot gevolg hebben dat bepaalde bevolkingsgroepen worden gediscrimineerd, met name op grond van artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese

Unie. Bijgevolg dient de doeltreffendheid van de technische oplossing voor leeftijdsverificatie hetzelfde te zijn, ongeacht de fysieke kenmerken van de gebruiker. In het geval van bewijs-van-leeftijd-generatiesystemen op basis van *machine* leren of statistische modellen, kunnen dienstverleners hun oplossing bijvoorbeeld testen op verschillende databanken om ervoor te zorgen dat aan deze vereiste wordt voldaan.

Het is van essentieel belang dat leeftijdsverificatiesystemen **discriminerende vooroordelen beperken, die ook leiden tot fouten die zowel hun betrouwbaarheid als hun aanvaardbaarheid in twijfel kunnen trekken.**

Gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, worden verzocht om bij de beoordeling van de prestaties van hun leeftijdsverificatiesysteem, maar ook in alle audits die zij uitvoeren (zie *hieronder*), discriminerende vooroordelen op te nemen, uitgesplitst op basis van de relevante gronden voor discriminatie.

Tweede deel: bescherming van privacy

Het doel van dit ontwerp kader is ook het waarborgen van de **bescherming van de privacy van de gebruikers** van leeftijdsverificatiesystemen. Deze systemen kunnen grote risico's inhouden voor de beveiliging van persoonsgegevens, aangezien leeftijdsverificatie vergelijkbaar is met identiteitsverificatie en daarom het verzamelen van gevoelige gegevens of identiteitsdocumenten kan vereisen.

Degenen die betrokken zijn bij leeftijdsverificatiesystemen dienen daarom bijzondere aandacht te besteden aan de bescherming van de privacy van hun gebruikers en de beveiliging van de betrokken informatiesystemen, beginselen waarvoor eerbiediging de verantwoordelijkheid van de CNIL is, met name de algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Beginnelsen ter bescherming van privacy

In de praktijk dienen leeftijdsverificatiesystemen te voldoen aan de bestaande wetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens en privacy, met inbegrip van de **beginselen van minimalisering en gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen** (artikelen 5 en 25 van de AVG).

Aanbieders van dergelijke systemen dienen bijzondere aandacht te besteden aan de volgende beginselen:

- nauwkeurigheid, evenredigheid en minimalisering van de verzamelde gegevens;
- beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke gebruikersinformatie;
- passende gegevensbewaartermijnen;
- de mogelijkheid voor personen om hun rechten uit te oefenen, namelijk het recht van toegang, het recht van bezwaar, het recht op rectificatie, het recht op beperking van de verwerking, het recht op gegevenswissing, het overdraagbaarheidsrecht;
- State-of-the-art beveiliging voor informatiesystemen die worden gebruikt voor de verwerking van persoonsgegevens.

Implementatie van een privacyvriendelijk leeftijdsverificatiesysteem door standaardinstellingen en door ontwerp

In 2022 publiceerde de CNIL een privacyvriendelijk mechanisme voor leeftijdsverificatie voor de overdracht van een identificerend attribuut (in dit geval bewijs van leeftijd)^{14, 15}. Het voorgestelde mechanisme zorgt er met name voor dat er een waterdichte afdichting bestaat tussen de gerichte diensten die pornografische

¹⁴ <https://linc.cnil.fr/demonstrateur-du-mecanisme-de-verification-de-lage-respectueux-de-la-vie-privee>

¹⁵ <https://www.cnil.fr/fr/verification-de-lage-en-ligne-trouver-lequilibre-entre-protection-des-mineurs-et-respect-de-la-vie>

inhoud uitzenden, die verplicht zijn de leeftijd van hun gebruikers te controleren, en derden die leeftijdskenmerken afgeven.

Dit mechanisme, dat sindsdien bekend staat als “dubbele anonimiteit” of “dubbele vertrouwelijkheid”, is ontwikkeld en getest door verschillende publieke en particuliere deelnemers, waarmee de technische haalbaarheid ervan en het vermogen ervan om tegemoet te komen aan de behoefte aan privacybescherming die inherent zijn aan online mechanismen voor leeftijdsverificatie, worden bevestigd. Het komt ook overeen met de doelstellingen die in het algemeen zijn vastgesteld voor digitale identiteitssystemen, met inbegrip van attribuu-beheer. Dit mechanisme, dat in dit document “dubbele anonimiteit” wordt genoemd, is evenwel niet “anoniem” in de zin van de AVG, maar garandeert niettemin een hoge mate van vertrouwelijkheid.

Online openbare communicatiediensten die pornografische inhoud beschikbaar stellen, dienen hun gebruikers ten minste één leeftijdsverificatiesysteem aan te bieden dat voldoet aan de privacynormen voor “dubbele anonimiteit”, zodat dit systeem door een grote meerderheid van de gebruikers ervan kan worden gebruikt.

Deze vereiste treedt in werking aan het einde van de overgangperiode waarin is voorzien in het derde deel van dit kader, dat is vastgesteld op [...], onverminderd de vastgestelde minimumvereisten *hieronder*. Tot die datum dienen leeftijdsverificatiesystemen dus te voldoen aan de onderstaande minimumvereisten om een aanvaardbaar niveau van bescherming van de persoonsgegevens van hun gebruikers te waarborgen.

De volgende delen specificeren:

- de criteria die van toepassing zijn op alle leeftijdsverificatiesystemen die onder dit kader vallen;
- de specifieke doelstellingen voor de meest privacyvriendelijke systemen, bekend als “dubbele anonimiteit”;
- de transparantieplichtingen die erop gericht zijn gebruikers te informeren over het niveau van privacybescherming dat verbonden is aan de systemen die op de diensten worden aangeboden;
- evenals goede praktijken die zijn omschreven als wenselijk, maar tot op heden niet als vereist.

Minimumvereisten voor alle leeftijdsverificatiesystemen

De volgende criteria vormen een **minimumaantal vereisten dat van toepassing is op alle leeftijdsverificatiesystemen die onder dit ontwerp kader vallen.**

- **criterium nr. 7: onafhankelijkheid van de aanbieder van het leeftijdsverificatiesysteem met betrekking tot gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden**

De aanbieder van leeftijdsverificatiesystemen is juridisch en technisch onafhankelijk van enige onder dit ontwerp kader vallende online openbare communicatiedienst en

zorgt ervoor dat gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, in geen geval toegang hebben tot de gegevens die worden gebruikt om de leeftijd van de gebruiker te verifiëren.

- **criterium nr. 8: vertrouwelijkheid ten aanzien van gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden**

De **persoonsgegevens** die de gebruiker in staat stellen zijn leeftijd te verifiëren bij een communicatiedienst die onder dit ontwerpkader valt, **mogen niet worden verwerkt door deze communicatiedienst.**

In het bijzonder staat de implementatie van oplossingen voor leeftijdsverificatie **de onder dit ontwerpkader vallende communicatiediensten niet toe de identiteit, leeftijd, geboortedatum of andere persoonsgegevens van dergelijke gebruikers te verzamelen.**

- **criterium nr. 9: vertrouwelijkheid ten aanzien van het bewijs van aanbieders van leeftijdsgeneratie**

Wanneer het leeftijdsverificatiesysteem de gebruiker niet in staat stelt een herbruikbare digitale identiteit of bewijs van leeftijd te verkrijgen, **mogen de persoonsgegevens die door de gebruiker worden verstrekt om dit kenmerk te verkrijgen, niet worden bewaard door de aanbieder die het bewijs van leeftijd genereert.**

Bovendien mag voor dit type systeem niet worden vereist dat er officiële identiteitsdocumenten worden ingezameld.

- **criterium nr. 10: vertrouwelijkheid ten aanzien van andere derden die betrokken zijn bij het leeftijdsverificatieproces**

Wanneer er andere derden dan aanbieders die bewijs van leeftijd genereren, zijn betrokken bij het leeftijdsverificatieproces, bijvoorbeeld voor het beheer van bewijzen of facturering van de dienst, **mogen deze derden geen persoonsgegevens van gebruikers van het systeem opslaan**, met uitzondering van de opslag van bewijs op verzoek van de gebruiker.

- **criterium nr. 11: waarborgen van de rechten en vrijheden van personen per leeftijdsverificatie**

Wanneer wordt bepaald of een gebruiker al dan niet toegang heeft tot een online openbare communicatiedienst op basis van bewijsmateriaal dat eraan is voorgelegd, neemt de gerichte dienst die pornografische inhoud uitzendt een geautomatiseerd besluit in de zin van artikel 22 van de AVG. Door de toegang tot een dienst te

weigeren, kan dit besluit rechtsgevolgen teweegbrengen voor de betrokkenen of op zijn minst op soortgelijke wijze aanzienlijke gevolgen hebben voor personen.

De CNIL is van mening dat een dergelijk besluit kan worden gebaseerd op de uitzondering van artikel 22, lid 2, onder b), van de AVG, voor zover de gerichte dienst die pornografische inhoud uitzendt, wordt onderworpen aan een leeftijdsverificatieverplichting uit hoofde van artikel 227-24 van de Strafwet en, uiteindelijk, de bepalingen van de PJJ SREN. Artikel 22, lid 2, onder b), van de AVG vereist dat er passende maatregelen worden genomen tot bescherming van de rechten en vrijheden en de beschermingsbelangen van de betrokkene in de bepalingen die dit geautomatiseerde besluit toestaan.

Met het oog op de privacybescherming die is gericht op het beperken van het vermogen van diensten om personen te identificeren, mogen dergelijke maatregelen niet worden genomen door de gerichte dienst die pornografische inhoud uitzendt, maar door de aanbieder van de technische oplossing voor leeftijdsverificatie, ongeacht of het de aanbieder van het attribuut dan wel de uitgever van het bewijs betreft. Dergelijke maatregelen dienen gebruikers in staat te stellen om, in geval van een fout, het resultaat van de analyse van hun attribuut aan te vechten om een bewijs van leeftijd te verkrijgen. Voor de uitoefening van deze oplossingen dienen deze aanbieders van leeftijdsverificatieoplossingen gebruikers de mogelijkheid te bieden om verschillende aanbieders van attributen of, afhankelijk van de oplossingen, verschillende uitgevers van bewijsmiddelen te gebruiken.

De gerichte dienst die pornografische inhoud uitzendt, is niettemin verplicht om te voldoen aan de door de AVG opgelegde informatieverplichtingen en dient gebruikers te informeren over de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij de aanbieder van de leeftijdsverificatieoplossing.

In ieder geval dienen aanbieders van attributen personen ook toestaan hun gegevens te rectificeren op grond van artikel 16 van de AVG.

Specifieke vereisten voor privacybeschermingssystemen met inachtneming van het beginsel van “dubbele anonimiteit”

De volgende doelstellingen vormen een aanvulling op de doelstellingen van de minimumbasis om een privacyvriendelijke standaard voor online leeftijdsverificatie vast te stellen.

- **criterium nr. 12: verbeterde vertrouwelijkheid ten aanzien van gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden**

De vereisten van criterium nr. 8 worden aangevuld met de volgende vereisten.

Een leeftijdsverificatiesysteem met “dubbele anonimiteit” mag de onder dit ontwerpkader vallende communicatiediensten niet in staat stellen een gebruiker te herkennen die het systeem reeds heeft gebruikt op basis van de gegevens die door het leeftijdsverificatieproces zijn gegenereerd.

Het gebruik van systemen voor leeftijdsverificatie waarbij gebruik wordt gemaakt van “dubbele anonimiteit” mag deze diensten niet in staat stellen de bron of methode te kennen of af te leiden om een bewijs van leeftijd te verkrijgen dat betrokken is bij het leeftijdsverificatieproces van een gebruiker.

Een systeem voor leeftijdsverificatie met “dubbele anonimiteit” mag niet toelaten dat deze diensten kunnen herkennen dat twee bewijzen van meerderjarigheid afkomstig zijn van dezelfde bron van bewijs van leeftijd.

- **Criterion nr. 13: verbeterde vertrouwelijkheid met betrekking tot uitgevers van leeftijdsattributen**

De vereisten van criterium nr. 9 worden aangevuld, zodat een leeftijdsverificatiesysteem dat gebruikmaakt van “dubbele anonimiteit” niet in staat mag zijn om te weten voor welke dienst de leeftijdsverificatie wordt uitgevoerd.

- **Criterion nr. 14: verbeterde vertrouwelijkheid ten aanzien van andere derden die betrokken zijn bij het leeftijdsverificatieproces**

De vereisten van criterium nr. 10 worden aangevuld met de volgende vereisten:

Een leeftijdsverificatiesysteem met “dubbele anonimiteit” **mag niet toestaan dat andere bij het proces betrokken derden een gebruiker die het systeem al heeft gebruikt, herkennen.** Een derde partij die bewijs van leeftijd levert of de geldigheid ervan certificeert, mag bijvoorbeeld niet in staat zijn te weten of hij al bewijs van dezelfde gebruiker heeft verwerkt.

- **Criterion nr. 15: beschikbaarheid en dekking van de bevolking**

De communicatiediensten die onder dit kader vallen, dienen ervoor te zorgen dat hun gebruikers **ten minste twee verschillende methoden voor het verkrijgen van bewijs van leeftijd hebben door middel van een systeem voor leeftijdsverificatie met “dubbele anonimiteit”.** In de praktijk dient een dienstverlener die een dubbele anonimiteitsoplossing aanbiedt, ten minste twee methoden te combineren om een bewijs van leeftijd te verkrijgen (bijv. een oplossing op basis van identiteitsdocumenten en één op basis van leeftijdsschatting).

De communicatiediensten die onder dit kader vallen, dienen ervoor te zorgen dat er een systeem voor leeftijdsverificatie met “dubbele anonimiteit” beschikbaar is voor ten minste **[80 %]** van de volwassen bevolking die in Frankrijk woont.

Voorbeelden en toepassing

In de praktijk dienen oplossingen met “dubbele anonimiteit” **verschillende aanbieders voor het verkrijgen van bewijs van leeftijd** aan te bieden (bijv. verschillende aanbieders van internettoegang en/of banken) en voor andere oplossingen, **verschillende methoden voor het verkrijgen van bewijs van leeftijd** (bijv. analyse van de gezichtskenmerken en het verstrekken van identiteitsdocumenten).

Gebruikers informeren over de mate van privacy die verbonden is aan leeftijdsverificatiesystemen

- **criterium nr. 16: expliciete weergave van het niveau van privacybescherming van de gebruiker**

Elke leeftijdsverificatieoplossing dient expliciet te worden gekoppeld aan het niveau van privacybescherming, zodat oplossingen die voldoen aan de normen voor “dubbele anonimiteit” duidelijk en leesbaar worden weergegeven. In ieder geval mogen andere oplossingen niet worden verward of gepromoot om de gebruiker te misleiden ten gunste van oplossingen die de privacy in mindere mate beschermen.

Wanneer een derde partij die betrokken is bij het leeftijdsverificatieproces op de hoogte is van de dienst waarvoor de leeftijdsverificatie wordt uitgevoerd, dient de gebruiker hierover duidelijk te worden geïnformeerd.

Wat betreft leeftijdsverificatiesystemen die voldoen aan het beginsel van “dubbele anonimiteit”, dient de gebruiker duidelijk te worden geïnformeerd dat deze oplossing waarborgt dat de aanbieder van de leeftijdsverificatie niet weet voor welke dienst deze verificatie wordt uitgevoerd.

Gewenste doelstellingen en optimale werkwijzen

De volgende doelstellingen worden nog niet vereist voor leeftijdsverificatiesystemen om aan dit kader te voldoen, maar vormen **een reeks optimale werkwijzen die door leeftijdsverificatieoplossingen dienen te worden nagestreefd.**

Mogelijkheid voor gebruikers om zelf op vertrouwelijke wijze bewijs van leeftijd te genereren:

- de gebruiker kan ter plaatse bewijs van leeftijd genereren, zonder de oorspronkelijke uitgevende instelling of een andere derde partij in kennis te stellen van zijn leeftijdskenmerken;
- de gebruiker kan via een online dienst bewijs van leeftijd genereren dat kan worden gebruikt zonder enige toegang tot zijn persoonsgegevens.

Vertrouwelijkheid van leeftijdsverificatiesystemen als geheel:

- het systeem is gebaseerd op *nulkenisbewijs*;
- het systeem is gebaseerd op versleutelingstechnieken met de meest complexe aanvalsweerstandseigenschappen, zelfs in de toekomst.

Derde deel: alternatieve oplossingen voor bewijs van leeftijd geaccepteerd op tijdelijke basis

Voor een overgangperiode van **[zes maanden]** vanaf de publicatie van dit kader, ontworpen om de diensten die eronder vallen, in staat te stellen een oplossing voor leeftijdsverificatie te identificeren en implementeren, die voldoet aan alle criteria vastgesteld in het eerste en tweede deel, worden oplossingen **die gebruikmaken van bankpassen geacht te voldoen aan de technische kenmerken van het kader, onderverminderd de volgende voorwaarden.**

Een oplossing die gebruikmaakt van een bankpas, zou een initiële methode zijn om bepaalde minderjarigen uit te filteren. Deze tijdelijke oplossing wordt gebaseerd op een infrastructuur die al is ingezet en kan worden gemobiliseerd.

Mits aan de onderstaande vereisten wordt voldaan, zou deze oplossing in eerste instantie in staat zijn om **de jongste minderjarigen te beschermen**. Filteren kan worden uitgevoerd in de vorm van een betaling van 0 EUR of door eenvoudige verificatie (zonder betaling).

Deze verificatiesystemen:

- mogen niet rechtstreeks worden geïmplementeerd door de gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, maar door **derden die onafhankelijk zijn van de dienst**;
- dienen **de beveiliging van de verificatie te waarborgen** om de risico's van phishing die eraan verbonden zijn, te voorkomen. Het is daarom belangrijk ervoor te zorgen dat betalingsinformatie op vertrouwde sites wordt ingevoerd. In dit verband zou het raadzaam zijn voor de gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden en aanbieders van oplossingen om een gecoördineerde campagne te starten om het bewustzijn van phishingrisico's te vergroten, met name rekening houdend met deze nieuwe praktijk;
- zijn op zijn minst in staat **het bestaan en de geldigheid van de kaart** te controleren, hetgeen een eenvoudige verificatie van de consistentie van het kaartnummer uitsluit;
- implementeren de sterke verificatie als bedoeld in de Europese Richtlijn (EU) 2015/2366 betreffende betalingsdiensten (bekend als "PSD2"), bijvoorbeeld door te vertrouwen op het **3D veilige protocol** in de tweede versie die van kracht is, om ervoor te zorgen dat de servicegebruiker de kaarthouder is door middel van tweefactorauthenticatie.

Aan het einde van deze overgangperiode worden de voorwaarden waaronder leeftijdsverificatie met een bankpas kan worden geaccepteerd, verduidelijkt.

Vierde deel: audit en evaluatie van leeftijdsverificatieoplossingen

De SREN-wetsvoorstel bepaalt dat “De regelgevende instantie voor audiovisuele en digitale communicatie uitgevers en dienstverleners kan verplichten [...] om **een audit uit te voeren van de leeftijdsverificatiesystemen die zij implementeren om te bevestigen dat die systemen voldoen aan de in het kader vastgestelde technische vereisten**. Het kader specificeert de procedures voor het uitvoeren en bekendmaken van deze audit, die wordt toevertrouwd aan een onafhankelijk orgaan met bewezen ervaring.”

Het doel van de volgende artikelen is een verduidelijking te bieden van de belangrijkste beginselen die als leidraad kunnen dienen voor het feit dat de gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, verplicht zijn om een dergelijke audit uit te voeren.

Evaluatie van de onder reële omstandigheden ingevoerde systemen

Om een hoog beschermingsniveau voor minderjarigen te waarborgen, evalueert Arcom de technische oplossingen voor leeftijdsverificatie van geval tot geval, zodra ze door de uitgevers zijn geïmplementeerd, d.w.z. *in concreto*. Aangezien bepaalde oplossingen kunnen worden geconfigureerd door de gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden zelf, is het noodzakelijk een beoordeling uit te voeren onder feitelijke bedrijfsomstandigheden.

Gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, dienen ervoor te zorgen dat de ingevoerde oplossingen systematisch kunnen voldoen aan de vereisten van het kader door, in voorkomend geval, hun werkingsbeginselen en -parameters aan te passen.

Foutpercentages, omzeiling en risico van aanvallen

De technische audit richt zich in het algemeen op het beoordelen van de vraag of de leeftijdsverificatieoplossing voldoet aan **alle in dit kader vastgestelde criteria**.

In dit verband wordt in het bijzonder het volgende beoordeeld:

- het vermogen van de technische oplossing om minderjarige gebruikers te onderscheiden;
- het ontbreken van discriminerende vooroordelen;
- weerstand tegen mogelijke omzeilingspraktijken (zoals *deepfakes*) en de risico's van een aanval¹⁶.

¹⁶ De beoordeling van het risico op een aanval op een oplossing voor leeftijdsverificatie is om te bepalen of het systeem waarschijnlijk zal worden misbruikt voor frauduleuze doeleinden.

Onafhankelijkheid van de aanbieder van de audit

Om de geloofwaardigheid van de audit niet te ondermijnen, dient de auditor over bewezen deskundigheid en ervaring te beschikken en **onafhankelijk** te zijn van zowel bedrijven die oplossingen voor leeftijdsverificatie aanbieden als de gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, die gebruikmaken van de genoemde technische oplossing(en).

Arcom kan in een latere versie van dit kader aangeven onder welke voorwaarden audits dienen te worden uitgevoerd en ter beschikking van het publiek dienen te worden gesteld.

In afwachting van verdere verduidelijking van Arcom worden bedrijven aangemoedigd om technische audits uit te voeren van hun leeftijdsverificatiesystemen, in eerste instantie binnen [...] maanden na publicatie van dit kader en vervolgens ten minste **elk jaar**.

Gerichte diensten die pornografische inhoud uitzenden, worden ook aangemoedigd om **hun auditverslag te publiceren op een gemakkelijk toegankelijke pagina van hun online interface en in een gemakkelijk te begrijpen indeling** omwille van de transparantie, met name ten aanzien van de gebruikers.